

Informācija par patvertnēm

Biežāk uzdotie jautājumi:

• Kas ir patvertne?

Ēkā esoša telpa vai telpu grupa, kurā īslaicīgi patverties nozīmīga apdraudējuma, piemēram, artilērijas vai gaisa triecienu laikā.

• Kurās ēkās izvietotas patvertnes?

Patvertnes var tikt izvietotas valsts, pašvaldību, juridiskām vai fiziskām personām piederošās ēkās, kuru telpas vai telpu grupas atbilst vai daļēji atbilst patvertnēm izvirzītajām minimālajām tehniskajām prasībām.

• Kur var tikt izveidotas un ierīkotas patvertnes?

Patvertnes var tikt izveidotas un ierīkotas dažādu būvju pagrabstāvos, pazemes stāvos (piem., dzīvojamo māju pagrabos, pazemes autostāvvietās, tuneļos u.tml.). Patvertnes platība nedrīkst būt mazāk par 20 m².

• Kas veic ēku apsekošanu un esošo telpu novērtēšanu patvertņu prasībām?

- Valsts un pašvaldību īpašumā esošu ēku novērtēšanu veic Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD);
- Privātpersonu (piemēram, daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas u.c.) un komersantu īpašumā esošu ēku novērtēšanu veic pašvaldība (būvvaldes būvinspektora amatpersona, civilās aizsardzības amatpersona u.c.) sadarbībā ar Būvniecības valsts kontroles biroja amatpersonu un ēkas īpašniekiem, tiesisko valdītāju vai pārvaldnieku.

• Kā atpazīt ēku, kurā izvietota patvertne?

Uz ēkām, kur apdraudējuma gadījumā pieejama patvertne, ir izvietota Patvertņu zīme. Tas liecina, ka patvertne apdraudējuma situācijā būs publiski pieejama.

- **Kādas ir būtiskākās prasības, izvērtējot telpu vai telpu grupu piemērotību patvertnes ierīkošanai?**

- Patvertnēm piemērotākās ēkas ir tās, kuras izbūvētas no dzelzsbetona blokiem vai ķieģeļiem.
- Patvertnē nedrīkst iekļūt gruntsūdeņi, virszemes ūdeņi, tehniskie ūdeņi vai notekūdeņi.
- Patvertnē nedrīkst glabāt bīstamas ķīmiskās vielas un maisījumus, uzliesmojošas, viegli uzliesmojošas un sprādzienbīstamas vielas.
- Patvertnes nedrīkst būt aizkrautas ar atkritumiem, būvgružiem, konstrukcijām un priekšmetiem ar asām malām.

- **Vai patvertnes ir publiski pieejamas arī ikdienā?**

Patvertnes var nebūt publiski pieejamas ikdienā, kad nepastāv apdraudējums, ja vien to neparedz ēkas un konkrēto telpu uzdevumi. Piemēram, izglītības iestādes pagrabstāvs ikdienā būs pieejams tikai izglītības iestādes darbiniekiem un skolēniem, nevis apmeklētājiem no malas. Publiska piekļuve patvertnēs tiks nodrošināta tikai apdraudējuma gadījumā (to nodrošinās ēkas īpašnieks vai ēkas valdītājs).

- **Vai patvertnes var ierīkot tikai valsts un pašvaldību ēkās?**

Arī fizisku un juridisku personu īpašumos var ierīkot patvertni. Ikviens var novērtēt savā īpašumā esošo telpu (pagrabstāvu, pazemes stāvu) atbilstību patvertnes minimālajām tehniskajām prasībām, vadoties pēc **vadlīnijām**.

Jāņem vērā, ka Patvertnes zīmi var izvietot tikai uz tām ēkām, kas novērtētas atbilstoši patvertnes minimālajām tehniskajām prasībām un kas apdraudējuma gadījumā būs pieejamas publiski.

• Kur var iegūt informāciju par patvertņu atrašanās vietām?

Patvertnes ir izvietotas visā Latvijas teritorijā. Pārvietojoties pilsētvidē, iedzīvotāji jau tagad var apzināt tuvumā esošās patvertnes, par ko liecinās uz ēkām izvietotā Patvertnes zīme.

Līdzās tam, VUGD aicina pašvaldības publicēt savā tīmekļvietnē un informatīvajos materiālos informāciju par publiski pieejamām patvertnēm savā administratīvajā teritorijā.

Plānots, ka tuvākajā laikā informācija par patvertnēm būs pieejama arī:

- Tīmekļa vietnē **www.112.lv**, kur būs pieejama karte ar visām Latvijā izvietotajām patvertnēm;
- **mobilaajā lietotnē “112 Latvija”**, kur iedzīvotāji varēs redzēt gan savai tā brīža atrašanās vietai tuvāk izvietotās patvertnes, gan arī apskatīt citas Latvijas teritorijā izvietotās patvertnes.

• Kad būs jādodas uz patvertni?

Patvertne ir īslaicīga patveršanās vieta dažādu apdraudējumu gadījumā, piemēram, militāro raķešu un dronu uzlidojuma laikā. Uz patvertni būs jādodas tad, kad būs izziņots brīdinājums par šādu apdraudējumu un rekomendēts meklēt patvēruma vietu.

Svarīgi, ka uz publisku patvertni jādodas tikai tad, ja tā atrodas drošā, ne vairāk kā 300 metru attālumā, turklāt nokļūšanu līdz tai nekavē un neierobežo šķēršļi – iežogotas teritorijas, ūdentilpes u.c. Savukārt, ja drošā (līdz 300 metru) attālumā patvertne nav izvietota, tad apdraudējuma gadījumā drošākais patvērums būs tajā ēkā, kur cilvēks jau atrodas, vai patvērums ir jāmeklē tuvākajā ēkā, ievērojot “divu sienu principu”, kas nozīmē, ka starp cilvēku un ēkas ārējām sienām ir vismaz divas sienas.

Saņemot brīdinājumu par iespējamu apdraudējumu, kurā tiek rekomendēts meklēt patvērumu, svarīgi ir nekavēties un uzreiz doties uz tuvāko patvertni vai citu patvēruma vietu.

• Kādi drošības principi ir jāievēro, ja tiek pieņemts lēmums nedoties uz patvertni vai tā neatrodas drošā 300 metru attālumā?

- Ārpus telpām eksperti iesaka nogulties uz zemes, censties pasargāt galvu, pārvietoties lēnām, lienot pa virsmu, vai īsiem pārskrējieniem uz drošu patvērumu. Tāpat jāmeklē aizsargs no šķembām - aiz automašīnām, ēkām un citiem šķēršļiem. Ja iespējams, jāmeklē patvērums tuvākajā mājas pagrabā vai mūra ēkā.
- Ja cilvēks atrodas iekštelpās, tad jāievēro “divu sienu princips”, kas nozīmē, ka

droša patveršanās ir vietā, kur starp cilvēku un ārējām sienām ir vismaz divas sienas. Tas sniegs papildu aizsardzību un pasargās no triecienviļņa un šķembām.

Svarīgi apzināties, ka "divu sienu princips" ievērošana tūlītēja apdraudējuma gadījumā sniegs lielāku aizsardzību nekā došanās uz tālāk esošu patvertni.

- **Kāpēc apdraudējuma gadījumā vajag doties uz patvertni?**

Patveroties patvertnē, tiktu mazināta konkrētā apdraudējuma negatīvā ietekme, ko cilvēkam radītu sprādziena triecienviļnis, šķembas, siltumstarojums un radioaktīvais piesārņojums.

- **Vai patvertni var ierīkot jebkurā pagrabstāvā vai pazemes stāvā?**

Nē, jo ne visi pagrabstāvi un pazemes stāvi ir piemēroti patvertņu ierīkošanai. Lai izraudzītajā vietā varētu ierīkot patvertni, tai ir jāatbilst patvertnēm izvirzītajām minimālajām tehniskajām prasībām. Savukārt, apdraudējuma situācijās iedzīvotāji, kuriem nav iespēja patverties patvertnē, var izmantot esošo ēku pagrabstāvus un pazemes stāvus kā patveršanās vietas.

- **Kur ir pieejamas vadlīnijas, kas nosaka patvertņu minimālās tehniskās prasības?**

Vadlīnijas ir pieejamas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tīmekļvietnē **ŠEIT**.

- **Cik ilgi varēs uzturēties patvertnē?**

Patvertnēs nav paredzēts uzturēties ilgstoši. To uzdevums nav ilgstoši izmitināt iedzīvotājus, bet gan sniegt patvēruma vietu tikai tieša apdraudējuma laikā, kas visbiežāk būs dažas stundas.

- **Kas jāņem līdzi dodoties uz patvertni?**

Tā kā patvertnēs paredzēts uzturēties īslaicīgi, iedzīvotāji aicināti līdzi ņemt dokumentus, sakaru līdzekļus un medikamentus, kurus nepieciešams lietot regulāri. Līdzās tam līdzi var ņemt ūdeni, nelielas uzkodas, kādu spēli vai rotaļlietu bērniem un jebko citu, kas šo uzturēšanos palīdzēs padarīt ērtāku. Bet jāņem vērā, ka, saņemot brīdinājumu, uz tuvāko patvertni jādodas nekavējoties un nedrīkst kavēties, lai saliktu lietas un somu līdzņemšanai.

- **Vai uz patvertni var ņemt līdzi mājdzīvniekus?**

Iedzīvotājiem katra situācija ir kritiski un objektīvi jāizvērtē, bet jāņem vērā, ka:

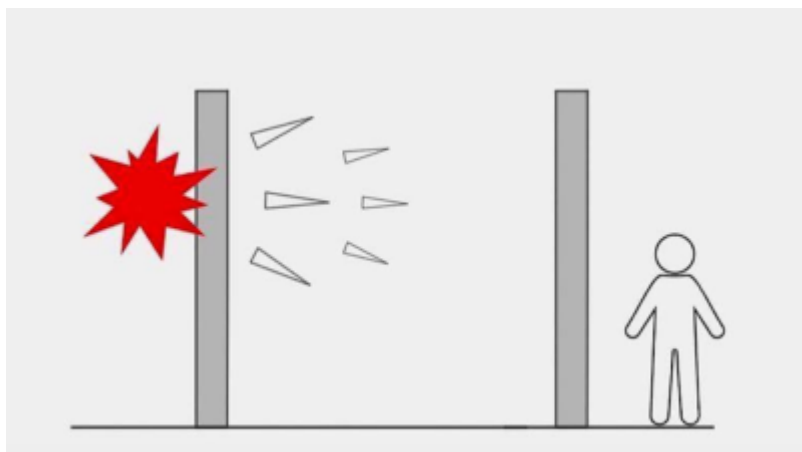
- ja mājdzīvniekus **NEŅEM** līdzī uz publiski pieejamām patvertnēm, jo tas saistīts ar citu iedzīvotāju drošības apsvērumiem (sakošana, alerģijas simptomi u.c.) un citu mājdzīvnieku drošības aspektiem, tad, atstājot mājdzīvniekus savā dzīves vietā, saimniekiem jāparūpējas par to, lai mājdzīvniekiem būtu nodrošināts ēdiens un ūdens;
- ja mājdzīvnieki **TIEK ŅEMTI LĪDZI** uz patvertni, tad mājdzīvnieku saimniekam jāievēro šādi nosacījumi un pienākumi:
  - patvertnē kopā ar mājdzīvniekiem jāuzturas atsevišķā telpā vai telpas daļā vai zonā;
  - jānodrošina nepieciešamie apstākļi saviem mājdzīvniekiem un pastāvīgi jānodrošina to uzraudzība (piem., jātur suns pie pavada, jālieto uzpurnis u.c.), lai mazinātu citu cilvēku bažas, kā arī novērstu savainojumus vai kodumus dzīvnieku savstarpējā saskarsmē;
  - jānodrošina citu cilvēku un mājdzīvnieku drošība patvertnē;
  - jāievēro sanitārās, higiēnas un veterinārās normas un noteikumi.

• **Vai patvertnēs būs iespējams iekļūt cilvēkiem ratiņkrēslā?**

Patvertnēs ir jābūt iespējai iekļūt vecākiem ar bērnu ratiņiem un cilvēkiem ratiņkrēslā patstāvīgi vai ar līdzcilvēku atbalstu.

• **Ko darīt, ja apdraudējuma laikā tuvākā patvertne ir pilna un tajā vairs nav vietas?**

Šādā situācijā ir jāizvērtē, cik tuvu atrodas nākamā patvertne un vai pastāv tieši draudi veselībai un dzīvībai, piemēram, notiek raķešu un dronu uzlidojums. Izvērtējot šos apstākļus, individuāli jāpieņem lēmums doties uz nākamo tuvāko patvertni vai meklēt patvērumu tuvākās ēkas iekštelpās, ievērojot “divu sienu principu” - droša patveršanās vietā, kur starp cilvēku un ārējām sienām ir vismaz divas sienas (bez logiem, piemēram, tie var būt koridori, gaiteni, tualetes, vannas istabas u.c. telpas).

Attēls ilustratīvi paskaidro “divu sienu principu” - pirmā siena absorbē triecienu, bet

otrā siena pasargā no iespējamiem konstrukciju atlūzumiem, sabrukuma elementiem, šķembām, stikla lauskām u.c